

EL LLIBRE DE LA SETMANA

Contra els escriptors de diumenge

PERFIL

L'ESCRITOR JAMES SALTER (NOVA YORK, 1925-2015) VA SER UN MESTRE A L'HORA DE NARRAR LES RELACIONS HUMANES AMB UNA PROSA SOFISTICADA. ENTRE ELS SEUS LLIBRES DESTAQUEN 'L'ÚLTIMA NIT' I 'JOC I DISTRACCIÓ'

MARINA PORRAS

Quan Rodoreda escriu: "No he nascut per limitar-me a parlar de fets concrets" entén que la literatura té molt a veure amb la distància que hi ha entre la realitat i l'escriptura i la posició de l'autor entre la vida i les idees. Cada vegada estic més convençuda que no es poden escriure bones novel·les que no es basin en conceptes forts, en el sentit que explica Faulkner: "L'escriptor no ha de tenir al seu escriptori res que no siguin les velles certes i les veritats del cor, les velles veritats universals sense les quals qualsevol història és efimera i està condemnada al fracàs -l'amor i l'honor i la pietat i l'orgull i la compassió i el sacri-

fici". També ho entén així Salter quan diu "Tot és absurd, excepte l'honor, l'amor i les poques coses que sap el cor". Està clar que no cal aspirar a ser Faulkner, però si alguna cosa explica aquest assaig és que no serveix de res posar-s'hi sense tenir clar què es vol fer i sense unes aspiracions ambicioses.

Salter és bo perquè rere l'aparent frivolitat i lleugeresa de la seva prosa sabia que parlava només del que és important, com quan diu, mig de passada i sense donar-hi importància, que escriure a fons sobre algú és destruir-lo. La vocació de Salter va aparèixer tard: va decidir que volia ser escriptor quan tenia 32 anys, una exitosa carrera militar com a aviador a les forces armades i una dona i dos fills. Va engegar-ho tot a rodar i es va posar a escriure sense saber com li aniria. L'aventura li va durar fins fa dos anys, quan va morir aclamat per la premsa com un dels grans narradors nord-americans contemporanis. Aquest volum recull tres conferències que va fer, amb la seva veu rogallosa i viril, a la Universitat de Virgínia: sobre la ficció, sobre l'art d'escriure novel·les i sobre la vida i l'art -una mena de testament literari-. El pròleg el fa Eduard Márquez, que emmarca les tesis de l'americà, les posa en context amb altres escriptors i les barreja amb les seves idees i manies.

Aquestes conferències no descobreixen un bon assagista sinó un escriptor terriblement intel·ligent, un observador agudíssim i un molt bon lector. Qui esperi trobar-hi grans tesis s'equivoca d'autor, però Salter no ha tingut mai pretensions de teòric. Ni li fan cap falta: tot el que havia de demostrar ho ha fet amb la seva literatura. El que és segur és que

L'ART DE LA FICCIÓ
JAMES SALTER
L'ALTRA
TRAD. ALBERT TORRESCASANA
128 PÀG. / 16 €

L'ASSAIG DESCOBREIX UN ESCRITOR TERRIBLEMENT INTEL·LIGENT, UN OBSERVADOR AGUDÍSSIM I UN MOLT BON LECTOR

aquest llibre l'haurien de tenir a la biblioteca tots els aspirants a escriptors. Salter no només entén com s'ha d'escriure sinó com s'ha de llegir; i sobretot entén que ser escriptor és una feina cansada i sacrificada i no un entreteniment de diumenge a la tarda. Alguns dels consells del llibre quedaran obvis fora de context, però de vegades cal repetir el que és més bàsic, com saber que abans de començar a escriure cal tenir alguna cosa per narrar: "L'argument explica una història i la història és el nucli de totes les coses [...]. Quan tinguis clara la forma, pots escriure la novel·la. Quan sàpigues l'espai que ocupes com a escriptor. Els teus prejudicis, la teva posició moral. La lectura que s'hauria de fer d'aquest llibre. I en acabat necessites el començament". Totes aquestes instruccions recorden una sentència de Rodoreda que m'agrada per la seva simplicitat soferta: "Fer una novel·la és difícil".

Un autor no és res sense lectures

Una de les idees centrals és la importància de llegir bé: més val llegir poques novel·les bones que moltes de dolentes, il·legir les bones moltes vegades per saber com funcionen. Ser un bon lector és saber per què un escriptor és bo i on és bo, i un autor no és ningú sense les seves lectures. Com diu Márquez, tots els aspirants a escriptors haurien de ser capaços d'escriure el seu recorregut de lectures i influències, com fa Salter: "Honoré de Balzac (l'observador), Isaak Bàbel (el reescriptor), Gustave Flaubert (el perfeccionista), Vladimir Nabokov (l'estilista)".

La lliçó de Salter va al que és essencial: els escriptors necessiten una bona història i sortir-se'n amb l'estil. "L'estil és una de les coses que distingeix un escriptor d'un altre. No el talent. El talent abunda. Però l'escriptor que té una manera especial de mirar les coses i que li dona una expressió artística a aquesta manera, aquest escriptor durarà". També aquí coincideix amb Rodoreda: "Tota la gràcia de l'escriure radica a encertar el mitjà d'expressió, l'estil. Hi ha escriptors que el troben de seguida, d'altres triguen molt, d'altres no el troben mai".

WIKIPEDIA

Dos mons paral·lels

JAUME CLARET

Poques personalitats tenen la formació acadèmica i el reconeixement internacional de Ferran Requejo. Des

d'aquest ascendent incontestable, el catedràtic de ciència política de la UPF ha assumit en els últims anys un inequívoc compromís amb el procés sobiranista català com a expert i com a publicista.

El primer vessant s'ha concretat en la seva participació activa al Consell Assessor per a la Transició Nacional; el segon, en una redoblada presència als mitjans de comunicació, especialment com a articulista. *El tren de les 17:14* aplega, precisament, una tria d'aquestes col·labo-

racions en premsa -principalment a *La Vanguardia* i l'ARA, entre la sentència del Tribunal Constitucional del juny del 2010 i els últims esdeveniments de desembre del 2016-. Per dotar de més coherència la selecció, Requejo hi inclou, a més d'una presentació introductòria i una coda oracular, un petit text contextualitzador respecte del marc català i internacional per a cadascun dels quatre capítols cronològics en què s'organitza el llibre: fins a les eleccions del novembre del 2012, fins al procés participatiu del 9-N, fins a la victòria de la co-

alició electoral Junts pel Sí i fins a les portes del 2017.

Requejo fa una crítica demolidora de les mancances democràtiques, especialment pel que fa al reconeixement de la diversitat nacional, cultural i lingüística, d'Espanya. Des de l'autoritat de la seva

expertesa, descriu el model constitucional defensat pels grans partits espanyols com a creixentment uniformista, agressivament nacionalitzador i escassament reformable. "Només des del consens que a l'estat espanyol hi ha un dissens profund

EL TREN DE LES 17:14
FERRAN REQUEJO
TIBIDABO
316 PÀG. / 19 €

de conceptes i valors relacionats amb el pluralisme nacional [...] resultaria possible resoldre el tema de manera compartida". Convençut, però, que el federalisme ha mort, la seva aposta és la secessió.

Pel que fa a Catalunya, sobta el seu alt encert per ensumar les giragonses del Procés, així com una certa benevolència cap a actors i actuacions sobiranistes. Algunes de les limitacions del present i moltes de les incerteses del futur són bandejades amb la força de la voluntat (serem "el país del benestar càlid") més que no amb arguments raonats. Sotmesos al contrast de l'actualitat, els horitzons d'un referèndum "decisiu i incontestable", amb garanties i legitimitat suficients, o d'una secessió unilateral amb ressò internacional semblen complicar-se. L'única certesa de la situació política és l'evidència que les dues parts viuen, de moment, en mons paral·lels.